

Hans eneste beklagelse var at han ikke hadde vært enda mer effektiv.

I boken spiller rettssaken som David Irving anla mot Lipstadt en minst like stor rolle som selve rettssaken mot Eichmann. Det er hun som må forsvare seg og godtgjøre at hennes påstander er riktige, noe hun lykkes med. Dommen fastslo at Irving er holocaust-fornekter og antisemitt. Irving i London er like lite tankeløs som Eichmann i Jerusalem.

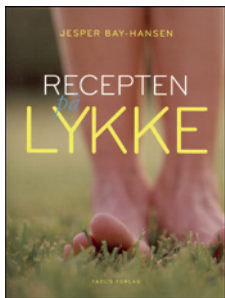
Etter 22. juli har ondskap dessverre fått fornyet aktualitet. Filosofen Lars Svendsen (f. 1970) snakker om en idealistisk ondskap, mens andre snakker om galskap. Heller ikke handlingene 22. juli er noe som enhver kunne ha utført. Lipstadt hjelper oss til å se ondskaper i hvitøyet, planlagt, overlatt, uten den minste omtanke for dem som han drepte, ansikt til ansikt, uten den minste anger. Overbevisningen og handlingenes «nødvendighet» fortjener å bli kalt ved sitt rette navn: ondskap.

Dette bør være en bok som har allmenn interesse, om ikke annet som et botemiddel mot bortforklaringer, fornektelser og diagnose-setting for utilregnelighet.

Knut W. Ruyter

Det medisinske fakultet
Universitetet i Oslo

Resept på lykke

Jesper Bay-Hansen

Recepten på lykke

375 s, ill. København: FADL's Forlag, 2011.

Pris DKK 250

ISBN 978-87-7749-614-1

Forfatteren er en allmenmedisiner som er videreutdannet i sekologi, kognitiv terapi og kognitiv veiledning. Omslagsbildet viser en blid danske som lyser av helse og optimisme, og det gjennomsyrrer boken. Det skal litt til for å gi en 375 siders resept på lykke.

Det er tre deler. I den første delen blir du introdusert for lykkebegreper, lykkemodeller og øvelser. Her inngår også en beskrivelse av hjernen, det skal man visst ha i alle helsebøker for tiden.

I den andre delen inngår lykkeaktiviteter. Lykke kommer ikke helt av seg selv, man må leve i nuet, tenke positivt, elske og arbeide, tro og tilgi og være sosial og sånn. Men språket er saftigere enn vanlig, her skal man kaste seg ut i dyrisk sex, «give it to me baby». Forfatteren tar opp seksualiteten i et videre perspektiv når han skriver om fordelen ved å være i noenlunde god fysisk form. Han tar også opp problemer, slik som urininkontinens under akten. Her er det mye trøst å få for dem som ikke lykkes med alt. Blant lykkeaktivitetene er også å håndtere stress, tap og traumer.

Det fører over til del tre som handler om særlige utfordringer, depresjoner, stress og manglende lyst til det meste.

Boken er et godt eksempel på en selvhjelpsbok med egen lykke som mål. Den frister over evne til å fortsette i amerikansk stil: «Try it, you may like it.»

Astrid Nøklebye Heiberg

Oslo

Nitrist lykksalighet

Marita Fossum

Lykksalighet

181 s. Oslo: Forlaget Oktober, 2011.

Pris NOK 349

ISBN 978-82-495-0871-6

Marita Fossum (f. 1965) tilhører en gruppe anonyme norske forfattere som får gode kritikker og innkasserer priser, men som få utenfor et smalt litterært miljø har hørt om. Ingen store oppslag i avisene, ingen portrettintervjuer, og følgelig heller ingen store opplag og salgstall. Hun debuterte i godt voksen alder i 2002, og årets roman, *Lykksalighet*, er hennes femte.

Lykksalighet er en flis av en bok. Riktignok 180 sider, men sidene er små og bokstavene store. Det føles som å holde en barnebok i hånden. Men innholdet ligger langt unna barnebokillusjonen. Temaet er mørkt og dystert, uten det minste snev av – eller håp om – lykksalighet.

Fortellingen har to hovedpersoner, anestesilegen Hannah Lote og pasienten E.J. Herman. Store deler av handlingen utspiller seg på et sykehus i Nord-Norge. E.J. Herman er en eldre mann som i sin tid valgte å forlate kone og barn et sted på Østlandet for å leve i en slags «splendid isolation» med nordlys, midnattssol, hav og snødekte fjell. Hans eneste sosiale omgang er med hunden Æsop – som han også oppgir som nærmeste pårørende da han legges inn på sykehuset. Æsop er en typisk litterær hund; en slik som dukker opp fra ingensteds og bare slår seg til. Æsop tenker som et menneske og forstår alt.

En dag faller E.J. Herman på isen og blir kraftig forslått. Han får infeksjon i såret med kjøttetende bakterier, og beinet må amputeres. Slik treffer han anestesilegen Hannah Lote. Hennes tilværelse er like kald og stusslig som pasientens. Utover jobben er det ingenting som betyr noe. Riktignok har hun et forhold til en gift kollega, men også det er tafsete og likegyldig med hurtigsex i bøttekottet. I tillegg mistenker Hannah Lote at hun er alvorlig syk, men ser ingen grunn til å bry seg med verken diagnose eller behandling.

Hannah Lote og E.J. Herman finner hverandre i et felles livsfornektende og destruktivt modus. Alt er tomt og meningsløst. Her er ingen glimt av håp, ingen utvei, ingen forløsning. Mens større forfattere, som Beckett og Askildsen, gir den eksistensielle meningsløsheten en dimensjon og en overbygning av glitrende absurd humor, er Fossum bare nitrist. I all sin fortvilelse og elendighet klarer verken E.J. Herman eller Hannah Lote å berøre meg. De forblir skikkelser og figurer, mer enn mennesker jeg tror på. Og deres ulykke, tomhet og undergang blir påstander og postuler, ikke følelser og levd liv.

Språket er stramt, presist og hverdagslig, uten elegante løft som får det til å gnistre storslått av dramatisk undergang og død. Det er i overkant mye medisinsk terminologi fra operasjonsstue og postoperativ overvåking, og dette bidrar heller ikke til å få språket til å svinge mot store høyder. Men korrekt er det, forfatteren er utdannet sykepleier.

Tittelen, *Lykksalighet*, er et mysterium. Hvis den er ironisk ment, er det i så fall det eneste (befriende) tegn til ironi og humor jeg finner.

May Brit Lund

Lungeavdelingen

Oslo universitetssykehus, Rikshospitalet